

תוכנית חדשה תצמצם את ייצור האשפה בישראל. כעת היא ממתינה לאישור הממשלה

משרדי הכלכלה והגנת הסביבה גיבשו תוכנית לאומית לקידום כלכלה מעגלית - תפיסה השואפת להשאיר משאבים במעגל הייצור והצריכה לפרק זמן ממושך, במקום שיהפכו לפסולת

• צפיר רינת 6.01.2021 15:37

משרדי הכלכלה והגנת הסביבה גיבשו תוכנית לאומית לקידום כלכלה מעגלית. אם תקבל התוכנית את אישור הממשלה - צעד שלא ידוע מתי יתרחש - תוכל ישראל להצטרף לשורה של מדינות שמנסות ליישם תפיסה כלכלית ששואפת ליעל שימוש במשאבים ולהפחית השפעות סביבתיות שליליות כתוצאה מפעילות תעשייה.

מהי כלכלה מעגלית?

כלכלה מעגלית היא תפיסה השואפת להשאיר משאבים במעגל הייצור והצריכה לפרק זמן ממושך, במקום שיהפכו לפסולת. היא מבוססת על מיחזור ושימוש חוזר במוצרי צריכה ובחומרי גלם, ומקדמת עקרונות של יעילות וחסכון. היבט נוסף של הכלכלה המעגלית הוא תכנון מוצרים באופן שיצמצם את השפעתם השלילית על הסביבה, החל משלב חומר הגלם ועד לשימוש בהם. האיחוד האירופי הגדיר את הכלכלה המעגלית כיעד אסטרטגי במדיניות הסביבתית שלו.

מה כוללת התוכנית הלאומית?

כיום פועל בישראל מרכז להתייעלות משאבים במימון ממשלתי, שמספק יעוץ למפעלים. אל המרכז צפויה להצטרף מעבדת חדשנות לטכנולוגיה נקייה, ובימים אלה מתחיל השלב השני של פרויקט הסמיביזת התעשייתית, שבמסגרתו מפעלים מעבירים ביניהם חומרי גלם או תוצרי פסולת שאינם נחוצים להם ויכולים לשמש מפעל אחר.

התוכנית קובעת בין היתר כי תעשיית המיחזור תקבל תוספת תקציב של כמיליארד שקלים בחמש השנים הקרובות. כמו כן, יוקמו אזורי תעשייה למיחזור פלסטיק, ומפעלים שיקלטו חומרים ממוחזרים שישמשו לייצור. עוד נקבע כי הממשלה תפרסם קולות קוראים לעידוד חברות מסחריות לשתף פעולה עם רשות החדשנות בפרויקטים מעגליים.

"הניצול של פסולת בניין משיג עוד מטרה והוא חיסכון בחומרי גלם שאותם מביאים ממחצבות", מציין עוז כץ, ראש מינהל תעשיות במשרד הכלכלה. "שימוש נכון בפסולת הממוחזרת יכול

לאפשר ניצול של עד 90% ממנה". עיקרי התכנית והפעילות שנעשתה בתחום עד כה יוצגו מחר (חמישי) בכנס "ישראל 2050" העוסק בנושאי סביבה וקיימות .

מה בנוגע ליוזמות פרטיות?

בנוסף לתכנית הממשלתית, קיימות בישראל כמה יוזמות פרטיות וכן כאלה שבהן שותפות הרשויות מקומיות. בחודש שעבר חנכה עיריית כפר סבא מרכז עירוני לניהול מיחזור, בשיתוף עם מעצבת האופנה רויטל נדיב ויזמית האופנה ויקטוריה כנר, ובסיוע שגרירות גרמניה בישראל. מטרת המרכז היא לספק פתרון של כלכלה מעגלית לפסולת טקסטיל, המהווה כעשירית מכלל הפסולת העירונית.

לדברי נדיב, "חלק מהבגדים יעברו טיפול ועיבוד בעזרת טכנולוגיות חדשות, כגון חיתוך לייזר ומדפסות תלת מימד, שיאפשרו לייצר מהם מוצרי טקסטיל חדשים". פסולת נוספת תנוצל לצרכי בידוד ואקוסטיקה, ותוכל להחליף למשל את צמר הסלעים המשמש בתחומים אלו.

מה עשוי למנוע את יישום התוכנית ?

לפני מספר חודשים פירסם **מוסד שמואל נאמן** מהטכניון ממצאים של סקר מקיף שנערך בקרב 75 תעשיינים, שהתבקשו לזהות חסמים המקשים על יישום תהליכי כלכלה מעגלית. מהסקר עלו שני סוגים עיקריים של חסמים: היעדר תמריצים ממשלתיים ומחסור בידע מקצועי שיאפשר הטמעה של תהליכי מיחזור ושימוש בפסולת. התוכנית החדשה נועדה לענות על חלק ממכשולים אלו - אך קודם יש להמתין לאישורה.